

Jan begrijpt niet wat die stomp wil zeggen. Hij wordt een beetje boos op Lineke. Als hij het eindelijk begrijpt, nadat zij het heeft gezegd, wil hij het niet geloven, want het groefje bij grootmoeders mond is nu weer weg en zij is vrolijk. Ze jaagt hen wel de keuken uit, maar dat is alleen omdat ze koken, bakken en braden moet. Het is alles net zo prettig als verleden jaar.

De volgende morgen — de dag vóór het Kerstfeest — komt tante Loes de kinderen wekken, maar dat doet ze niet opgewekt en guldig, zoals anders. Haar stem is gedempt en haar gezicht is bedroefd.

„Is er wat ergs?” vraagt Lineke.

Er is wat ergs. Grootmoe is vannacht weer ziek geworden en nu heel ernstig. Lineke mag even in de ziekenkamer zien, staande op de drempel. Grootmoe ligt heel stil in bed. Haar ogen zijn dicht en haar wangen zijn wit en bij haar mond is weer het groefje van gisteren, nu heel diep en heel scherp.

Het huis, dat gister vrolijk was, is somber. Tante Loes zingt niet meer en grootvader lacht niet meer en grootmoeder ligt zo stil in bed.

Jan en Lineke zitten samen in de huiskamer. In de tuin staat de sneeuwpop. De pijp is uit zijn mond en de hoed is van zijn hoofd gevallen en hij heeft één oog verloren. Maar Jan en Tineke hebben geen lust hem die pijp weer in zijn mond te stoppen en de hoed op het hoofd te zetten en hem een nieuw oog te bezorgen van een stukje anthraciet. Ze denken steeds aan grootmoe, die zo stil en wit in haar bed ligt. Zij zouden zo graag wat voor haar willen doen, maar wat kunnen kinderen doen voor een zieke grootmoeder? Tante Loes schudt haar kussen op en legt haar bed recht; en grootvader houdt haar hand vast en giet telkens wat water tussen haar lippen; en de dokter geeft haar een drankje en een spuitje. Maar zij kunnen niets. Zij zitten voor het raam en zien de sneeuw heel zachtjes vallen. De kleine vlokjes dwarrelen en dansen en komen eindelijk op het witte kleed terecht, dat over de perken en paden van de tuin ligt en dat hoe langer hoe dikker wordt. Zij moeten wachten tot vader, die opgebeld is, hen komt halen, om weer naar huis te gaan. Dat zal vanavond zijn.

„Jan,” zegt Lineke, nadat ze lang voor het raam gezeten hebben, „wij kunnen toch wel wat voor grootmoeder doen.”

De klokken slaan hard en schel. En de grauwe schaduwen komen uit alle hoeken en gaten en fladderen vlak langs Lineke heen met dof gewapper.

Lineke heeft iets heel moois verwacht, maar dit is vreselijk inplaats van mooi. Dit lawaai, die grauwe, fladderende vogels! Haar hartje slaat van angst en schrik.

Ze wil weg, naar beneden. Ze wil naar moeder.

Ze is weer op de trap. Hier ziet ze de vleermuizen niet meer. Hier hoort ze de klokken niet zo hard en schel. Maar hier is het donker en hier joelt de wind. En het afdalen gaat veel moeilijker dan het klimmen straks. Lineke loopt achteruit en met haar handen houdt ze de treden vast, de vieze en koude treden. Lineke rilt van angst en kou.

Nu is ze weer bij de grote trommel met de vele draden. Hier is het wat lichter. Straks is ze hier gekomen door een deur. Nu ziet ze twee deuren. Door welke is zij gekomen? Ze weet het niet. Ze trekt één van de deuren open.

Dit is de trap niet. Dit is een kamertje. Het is er niet donker en het is er niet koud en de wind waait hier niet. Het is er lekker warm. Ze blijft er even rusten, omdat ze zo moe is, en ze wil er zich even warmen, omdat ze zo koud is. Straks zal ze naar beneden gaan.

Er staat een orgel in het kamertje. Een groot orgel. Het vult bijna de gehele ruimte. Het is een vréemd orgel; het heeft geen toetsen zoals het orgel van grootvader. Inplaats van toetsen zijn er stokken.

Voor het orgel staat een bank. Daar klimt Lineke op. Niet om te spelen, maar om te rusten. Ze is zó moe.

Tante Loes, die boven bezig is, hoort een bons, dreunend door het gehele huis. Dat is de voordeur, weet ze. Wie komt er binnen? Wie gaat naar buiten? Wie slaat zo hard met de deur, nu iedereen stil en voorzichtig doet?

Van boven aan de trap kijkt ze naar beneden. Er is niemand in de gang. Dan gaat ze naar de ziekenkamer. Gelukkig, moeder slaapt nog. Ze is niet wakker geworden van de harde bons.

Tante Loes heeft het druk. Ze pakt de kleren van de kinderen in, opdat hun koffers klaar staan als hun vader hen straks haalt. Ze heeft daarna werk in de ziekenkamer. Dan moet ze in de